

T.Y.B.A.**PSYCHOLOGY****PSYCHOLOGICAL TESTING AND STATISTICS****(Paper - IV) (28/12/2018)****Hours)****QP CODE : 25928****Marks : 100**

- NB : (1) Q.No.1 is and 10 are **compulsory**.
 (2) Attempt any **two** questions out of the **remaining** from **each** section.
 (3) Attempt **six** questions in all.
 (4) **Both** the sections should be written in the **same** answerbook.
 (5) Use of **calculator** is **allowed**. Each step of the calculation should be **clearly** written in the answer book.
 (6) **Figures** to the **right** indicate full **marks**.
 (7) **Graph** papers will be **provided**.

SECTION - I

1. What is a 'Good Test' ? Discuss the various assumptions about Psychological Testing and Assessment. **18**
2. Explain the concept of Test reliability. Describe the sources of error variance and explain interscorer reliability. **16**
3. What is Test Validity ? Describe content Validity. **16**
4. What is meant by Qualitative Item Analysis ? **16**
5. (i) Describe the Stanford Binet Scale of Intelligence. (5th edition) **8**
 (ii) Evaluate the Rorschach inkblot Test as a Projective Technique of Personality Assessment. **8**

SECTION - II

6. (a) How is a frequency distribution table prepared ? **3**
 (b) Prepare a frequency distribution table for the following scores. **10**

85	101	110	133	129
155	95	153	103	109
180	150	164	131	157
113	185	183	121	127
139	140	103	146	102
129	173	123	115	102
94	117	144	179	148
109	119	106	102	144

N = 40

[TURN OVER

(c) Draw a histogram for the data given above. 3

7. (a) Describe the mode as a measure of central tendency. 3

(b) Calculate the Mean, Median and Mode for the following distribution 13

CI	f
90-99	1
80-89	6
70-79	8
60-69	10
50-59	15
40-49	9
30-39	7
20-29	5
10-19	4

N = 65

8. (a) Evaluate the Quartile Deviation as a measure of variability. 3

(b) Calculate the Quartile Deviation for the following distribution. 9

CI	f
50-54	3
45-49	7
40-44	10
35-39	15
30-34	20
25-29	12
20-24	9
15-19	6
10-14	3

N = 85

(c) Calculate P_{60} and PR of 42 for the above distribution. 4

9. Write short notes on **any four** of the following : 16

- (1) Normal distribution
- (2) Kurtosis
- (3) Skewness
- (4) T score
- (5) Z score
- (6) Concept of probability

[TURN OVER

10. (a) What are the different types of correlation. 4
- (b) Calculate the Rank Order Correlation for the scores given below. 13
X	80	73	83	72	40	41	55	55
Y	92	100	90	94	90	110	100	120
- (c) Interpret the correlation. 1

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

गुण : १००

- सूचना : (१) प्रश्न क्र.१ व १० अनिवार्य आहेत.
- (२) प्रत्येक विभागातून उर्वरित प्रश्नांपैकी प्रत्येकी दोन प्रश्न सोडवा.
- (३) एकूण सहा प्रश्न सोडवा.
- (४) दोन्ही विभागातील प्रश्न एकाच उत्तरपत्रिकेत लिहा.
- (५) साधे गणकयंत्र वापरण्यास परवानगी आहे. गणितीय प्रक्रियेची प्रत्येक पायरी स्पष्टपणे लिहा.
- (६) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
- (७) आलेख कागद पुरविला जाईल.

विभाग-१

१. 'उत्तम चाचणी' म्हणजे काय ? मानसशास्त्रीय मूल्यनिर्धारणातील विविध गृहितकल्पना (अॅझमशन्स) यांची चर्चा करा. १८
२. चाचणीची विश्वासर्हता संकल्पना स्पष्ट करा आणि प्रमाद प्रसारणाचे स्रोत व परिक्षकांतर्गत विश्वासर्हता विशद करा. १६
३. चाचणीची यथार्थता म्हणजे काय ? आशय यथार्थता सविस्तर स्पष्ट करा. १६
४. गुणात्मक घटक विश्लेषण म्हणजे काय ? स्पष्ट करा. १६
५. (अ) स्टॅनफोर्ड बिने बुद्धिमापन कसोटी (पाचवी आकृती) विशद करा. ८
- (ब) व्यक्तिमत्त्व मापनातील प्रक्षेपण तंत्रातील रोर्शाच्या शाईच्या डागाची चाचणीचे मूल्यमापन करा. ८

[TURN OVER

विभाग-२

६. (अ)	वारंवारिता विभाजन तक्ता कसा तयार करतात ?	३																																								
(ब)	खालील सुट्या प्राप्ताकांद्वारे वारंवारिता विभाजन तक्ता तयार करा.	१०																																								
	<table border="0"> <tr> <td>८५</td> <td>१०१</td> <td>११०</td> <td>१३३</td> <td>१२९</td> </tr> <tr> <td>१५५</td> <td>९५</td> <td>१५३</td> <td>१०३</td> <td>१०९</td> </tr> <tr> <td>१८०</td> <td>१५०</td> <td>१६४</td> <td>१३१</td> <td>१५७</td> </tr> <tr> <td>११३</td> <td>१८५</td> <td>१८३</td> <td>१२१</td> <td>१२७</td> </tr> <tr> <td>१३९</td> <td>१४०</td> <td>१०३</td> <td>१४६</td> <td>१०२</td> </tr> <tr> <td>१२९</td> <td>१७३</td> <td>१२३</td> <td>११५</td> <td>१०२</td> </tr> <tr> <td>९४</td> <td>११७</td> <td>१४४</td> <td>१७९</td> <td>१४८</td> </tr> <tr> <td>१०९</td> <td>११९</td> <td>१०६</td> <td>१०२</td> <td>१४४</td> </tr> </table>	८५	१०१	११०	१३३	१२९	१५५	९५	१५३	१०३	१०९	१८०	१५०	१६४	१३१	१५७	११३	१८५	१८३	१२१	१२७	१३९	१४०	१०३	१४६	१०२	१२९	१७३	१२३	११५	१०२	९४	११७	१४४	१७९	१४८	१०९	११९	१०६	१०२	१४४	
८५	१०१	११०	१३३	१२९																																						
१५५	९५	१५३	१०३	१०९																																						
१८०	१५०	१६४	१३१	१५७																																						
११३	१८५	१८३	१२१	१२७																																						
१३९	१४०	१०३	१४६	१०२																																						
१२९	१७३	१२३	११५	१०२																																						
९४	११७	१४४	१७९	१४८																																						
१०९	११९	१०६	१०२	१४४																																						
		N = ४०																																								

(क) वरील वितरणाचा हिस्टोग्राम काढा. ३

७. (अ) केंद्रिय प्रवृत्तीचा परिणामातील बहुलक विशद करा. ३
- (ब) खालील वितरणाचा मध्य, मध्यांक व बहुलक काढा. १३

प्राप्तांक (CI)	वारंवारिता (f)
९०-९९	१
८०-८९	६
७०-७९	८
६०-६९	१०
५०-५९	१५
४०-४९	९
३०-३९	७
२०-२९	५
१०-१९	४

$$N = ६५$$

८. (अ) परिवर्तनशिलतेच्या परिमाणातील चतुर्थक विचलन स्पष्ट करा. ३
- (ब) खालील वितरणाचा चतुर्थक विचलन (QD) काढा. ९

प्राप्तांक (CI)	वारंवारिता (f)
५०-५४	३
४५-४९	७
४०-४४	१०
३५-३९	१५
३०-३४	२०
२५-२९	१२
२०-२४	९
१५-१९	६
१०-१४	३

$$N = ८५$$

[TURN OVER]

(क) वरील वितरणाचा P_{60} आणि ४२ चा PR काढा.

९. खालीलपैकी कोणत्याही चार टीपा लिहा.

- (१) प्रसामान्य वितरण
- (२) कर्टोसिस
- (३) स्क्यूनेस
- (४) 'टी' गुणांक
- (५) 'झेड' गुणांक
- (६) संभाव्यता संकल्पना

१०. (अ) सहसंबंधाचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.

(ब) खालील संचातील सहसंबंध हा श्रेणी-अंतर पध्दतीने काढा.

क्ष	८०	७३	८३	७२	४०	४१	५५	५५
य	९२	१००	९०	९४	९०	११०	१००	१२०

(क) सहसंबंधाचे अर्थ स्पष्ट करा.

४

१६

४

१३

१

T.Y.B.A.**PSYCHOLOGY****ABNORMAL PSYCHOLOGY****(Paper – V) (31/12/2018)****Q.P. Code : 27735****[Time: 3 Hours]****[Marks:100]**

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B: 1. Attempt questions from one of the following methods.
- Attempt any two questions from Ques. No. 1 & any three more questions from Ques. No. 2 to Ques. No. 8.

OR

- Attempt any five questions from Ques. No. 2 to Ques. No. 8
2. Figures to right indicate full marks.

- Discuss sociocultural perspective along with its treatment methods. **20**
  - Explain characteristics, theories & treatment of specific phobias. **20**
  - Describe different conditions related to somatoform disorders. **20**
- Define abnormality. Discuss different causes of abnormality. **20**
- Discuss characteristics, theories & treatment of Gender Identity Disorder. **20**
- Explain bipolar disorder & cyclothymic disorder in detail. **20**
- Describe various symptoms & types of schizophrenia. **20**
- Explain theories & treatment of Borderline Personality Disorder. **20**
- Discuss characteristics, theories & treatment of autistic disorder. **20**
- Describe diagnostic features of kleptomania, pathological gambling, pyromania & trichotillomania. **20**

Turn Over

२

(मराठी रूपांतर)

(वेळ: ३ तास)

(गुण : १००)

सूचना:

१) खालीलपैकी कोणत्याही एका पध्दतीने प्रश्न सोडवा.

अ) प्रश्न क्र. १ मधून कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा व प्रश्न क्र. २ ते प्रश्न क्र. ८ मधून आणखीन कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.

किंवा

ब) प्रश्न क्र. २ ते प्रश्न क्र. ८ मधून कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.

२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

१. अ)	समाजसांस्कृतिक दृष्टिकोनाची त्यातील उपचारपध्दतींसह चर्चा करा.	२०
ब)	विशिष्ट भयव्याकुलतेची वैशिष्ट्ये, सिध्दान्त व उपचार स्पष्ट करा.	२०
क)	शरीरप्रकारांकित (सोमॅटोफॉर्म) विकृतीशी निगडित विविध स्थितींचे वर्णन करा.	२०
२.	अपसामान्यतेची व्याख्या द्या. अपसामान्यतेच्या वेगवेगळ्या कारणांची चर्चा करा.	२०
३.	लिंगभाव ओळख विकृतीची वैशिष्ट्ये, सिध्दान्त व त्यावरील उपचार यांची चर्चा करा.	२०
४.	द्विटोकी विकृती (बायपोलर डिसऑर्डर) व चक्रानुवर्तित्व विकृती (सायक्लोथायमिक डिसऑर्डर) सखोलपणे स्पष्ट करा.	२०
५.	छिन्नमनस्कतेची विविध लक्षणे व प्रकार यांचे वर्णन करा.	२०
६.	सीमावर्ती व्यक्तिमत्त्व विकृतीवरील सिध्दान्त व उपचार स्पष्ट करा.	२०
७.	स्वमग्न विकृतीची (ऑटिस्टिक डिसऑर्डर) वैशिष्ट्ये, सिध्दान्त व त्यावरील उपचार यांची चर्चा करा.	२०
८.	क्लेप्टोमॅनिया, पॅथॉलॉजिकल गॅम्बलिंग, पायरोमॅनिया व ट्रिफोब्रिफोमॅनिया यांच्या निदानात्मक वैशिष्ट्यांचे वर्णन करा.	२०

T.Y.B.A.

PSYCHOLOGY

INDUSTRIAL AND ORGANISATIONAL PSYCHOLOGY

(Paper – VI) (02/01/2019)

Q. P. Code: 37688

Duration : 3hrs

Total marks 100

1. Attempt 5 questions in all in the following pattern
2. Question No. 7 is compulsory and then :
3. Attempt 2 questions from Question No. 1 and 2 questions from Question No. 2 to Question No. 6

Or

4. Attempt 4 questions from Question No. 2 to Question No.6
5. Figures to the right indicate full marks

Q1	a) Explain interviews as a selection method.	20
	b) Discuss leadership styles.	20
	c) What are individual differences in response to stress? Explain.	20
Q2	Explain paired comparison and self-evaluation in performance appraisal.	20
Q3	Discuss on the job training, vestibule training and apprenticeship.	20
Q4	Elaborate on types of organizational commitment.	20
Q5	Discuss types of OD programs.	20
Q6	How are product pricing, product image, product packaging important? Discuss	20
Q7	Attempt any 4 of the following	20
	a) Assessment centre	
	b) Apprenticeship training	
	c) Achievement Motivation	
	d) Social loafing	
	e) Biofeedback	
	f) Advertising to teens	

*****

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. Question Nos. 1 and 10 are compulsory.
  2. Attempt any two questions out of the remaining from each section.
  3. Attempt six questions in all.
  4. Both the sections should be written in the same answer book.
  5. Use of calculator is allowed. Each step of the calculator should be clearly written in the answer book.
  6. Figures to the right indicate full marks.
  7. Graph paper will be provided.

Section I

- Q. 1** What is Psychological Testing and Assessment? Describe various types of settings in which assessment is conducted. (18)
- Q. 2** Define Test Reliability. Discuss in detail Alternate form Reliability and Kuder Richardson Reliability. (16)
- Q. 3** Explain the concept of Test Validity. Describe Any THREE types of evidence of construct validity. (16)
- Q. 4** Define Item Analysis. Discuss – Item Discrimination Index and Item Difficulty Index. (16)
- Q. 5 a)** Describe Stanford Binet Intelligence Scale: 5th Edition. (SB-5) (08)
- b)** Describe TAT. (08)

Section II

- Q.6 a)** Describe the steps in preparing a frequency distribution table. (03)
- b)** Prepare a frequency distribution table for the following scores. (10)

68, 70, 88, 56, 60, 43, 39, 28, 68, 76,
 80, 76, 67, 55, 89, 76, 93, 38, 83, 76,
 83, 87, 94, 48, 33, 25, 20, 99, 64, 46,
 66, 55, 77, 88, 99, 50, 41, 61, 73, 84,
 26, 62, 49, 58, 68, 93, 78, 86, 38, 90.

N = 50

- c)** Draw a Histogram for the Data given above. (03)

Q.P. Code : 38077

- Q.7** a) Describe the mean as a measures of central tendency. (03)
 b) Calculate mean, median and mode for the following data. (13)

CI	f
71-75	3
66-70	4
61-65	6
56-60	8
51-55	10
46-50	10
41-45	7
36-40	6
31-35	3
26-30	2
21-25	1

N = 60

- Q.8** a) Describe Standard Deviation as a measure of variability. (03)
 b) Calculate the Quartile Deviation (QD) for the following Distribution. (09)

CI	f
90-99	3
80-89	6
70-79	7
60-69	9
50-59	10
40-49	8
30-39	5
20-29	4
10-19	3
0-9	1

N = 56

- c) Calculate P_{68} and PR of 78 for the above distribution. (04)
- Q.9** Write short notes on ANY FOUR of the following: (16)
- a) Z-Scores
  - b) T-Scores
  - c) Probability
  - d) Stanine
  - e) Kurtosis
  - f) Skewness

- Q.10** a) Describe Correlation and its Types. (04)
 b) Calculate the Rank Order correlation for the following set of scores. (13)

X	Y
118	68
119	87
146	56
109	92
111	39
114	46
110	55
117	49
120	80
124	77
111	48

- c) Internet your answer. (01)

*****

Q.P. Code : 38077

[वेळ: तीन तास]

[गुण:१००]

Please check whether you have got the right question paper.

- सूचना: १. प्रश्न क्र. १ आणि प्रश्न क्र. १० अनिवार्य आहेत.
 २. प्रत्येक विभागातून उर्वरित प्रश्नापैकी प्रत्येकी दोन प्रश्न सोडवा.
 ३. एकूण सहा प्रश्न सोडवा.
 ४. दोन्ही विभागातील प्रश्न एकाच उत्तरपत्रिकेत लिहा.
 ५. साधे गणयंत्रक वापरण्यास परवानगी आहे. गणितीय प्रक्रियेची प्रत्येक पायरी स्पष्टपणे लिहा.
 ६. उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 ७. आलेख कागद पुरविला जाईल.

विभाग -१

- प्र. १ मनोमापन व मूल्यनिर्धारण म्हणजे काय? मानसशास्त्रीय मूल्यनिर्धारणावपरांत येणाऱ्या विविध क्षेत्रांची (सेटिंग्सेचे) स्पष्टीकरण द्या. (१८)
- प्र. २ चाचणी विश्वासाहतेची व्याख्या देऊन पर्यायी बाब विश्वासाहता आणि कुडर -रिचर्डसन विश्वासाहताची चर्चा करा. (१६)
- प्र. ३ चाचणी वैधतेची संकल्पना स्पष्ट करा. रचित वैधतेतील कोणत्याही तीन घटनांबाबतीत सविस्तर स्पष्टीकरण द्या. (१६)
- प्र.४. घटक विश्लेषणाची व्याख्या द्या. घटक भेदनिकृत निर्देशांक आणि घटक काठीण्य निर्देशांकाची चर्चा करा. (१६)
- प्र.५. अ) स्टॅनफोर्ड - बीने बुद्धीमापन कसोटी -५ वी आवृत्तीचे वर्णन करा. (०८)
 ब) टी. ए. टी. विशद करा. (०८)

विभाग -२

- प्र.६ अ) वारंवारिता विभाजनतक्त्याचे टप्पे विशद करा. (०३)
 ब) खालील सुट्ट्या प्राप्तांकाव्दारे वारंवारिता विभाजन तक्ता तयार करा. (१०)
- ६८, ७०, ८८, ५६, ६०, ४३, ३९, २८, ६८, ७६,
 ८०, ७६, ६७, ५५, ८९, ७६, ९३, ३८, ८३, ७६,
 ८३, ८७, ९४, ४८, ३३, २५, २०, ९९, ६४, ४६,
 ६६, ५५, ७७, ८८, ९९, ५०, ४९, ६९, ७३, ८४,
 २६, ६२, ४९, ५८, ६८, ९३, ७८, ८६, ३८, ९०
- N = ५०
- क) वरील वितरणाचा हिस्टोग्राम काढा. (०३)

Q.P. Code : 38077

- प्र.७ अ) केंद्रीय प्रवृत्तीतील परिणाम म्हणून “माध्यमान” विशद करा.
ब) खालील वितरणाचा मध्यमान, मध्यांक व बहुलघू काढा.

(०३)

(१३)

प्रासांक	वारंवारीता
७१-७५	३
६६-७०	४
६१-६५	६
५६-६०	८
५१-५५	१०
४६-५०	१०
४१-४५	७
३६-४०	६
३१-३५	३
२६-३०	२
२१-२५	१

N = ६०

- प्र.८ अ) परिवर्तनशिलतेच्या परिमाणातील प्रमाण विचलन स्पष्ट करा.
ब) खालील वितरणाचा मध्यमान, मध्यांक व बहुलघू काढा.

(०३)

(०९)

प्रासांक	वारंवारीता
९०-९९	३
८०-८९	६
७०-७९	७
६०-६९	९
५०-५९	१०
४०-४९	८
३०-३९	५
२०-२९	४
१०-१९	३
०-९	१

N = ५६

- क) वरील वितरणाचा $P_{\frac{r}{2}}$ आणि ७८ चा PR काढा.
प्र.९ खालीलपैकी कोणत्याही चार टिपा लिहा.

(०४)

(१६)

- अ) झेड – गुणांक
ब) टी-गुणांक
क) संभाव्यता
ड) स्टानाईम
इ) कर्टोसिस
ई) स्क्वूनेस

Q.P. Code : 38077

प्र.१० अ) सहसंबंध आणि सहसंबंधाचे प्रकार विशद करा.

(०४)

ब) खालील संचातील सहसंबंध श्रेणी -अंतर पद्धती ने काढा.

(१३)

क्ष	य
११८	६८
११९	८७
१४६	५६
१०९	९२
१११	३९
११४	४६
११०	५५
११७	४९
१२०	८०
१२४	७७
१११	४८

क) आपल्या सहसंबंधाचा उत्तराचा अर्थ स्पष्ट करा.

(०१)

*****

T.Y.B.A.

PSYCHOLOGY

ABNORMAL PSYCHOLOGY

(Paper – V) (09/01/2019)

Q.P. Code :07969

[Time: Three Hours]

[Marks:100]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B: 1. Attempt any **two** question from Q.no.1 and attempt any **three** questions from Q.no.2 to question no.8.

OR

Attempt any **five** questions from question no.2 to question no.8.

2. Attempt **five** questions in all.

- Q.1** a. Discuss the conditions related to somatoform disorder. **20**
b. Define suicide. Why do people commit suicide? **20**
c. Describe narcissistic personality disorder, paranoid personality disorder, and OCPD. **20**
- Q.2** Describe the sociocultural perspectives to explain abnormality. **20**
- Q.3** Explain the characteristics, theories, and treatment of social phobia. **20**
- Q.4** Write short notes on: **20**
a) Sexual aversion disorder
b) Male erectile disorder
c) Female orgasmic disorder
d) Sexual pain disorder
- Q.5** Discuss in detail the various aspects of mental status examination. **20**
- Q.6** Describe the psychological and sociocultural treatments used for schizophrenia. **20**
- Q.7** Explain learning disorder, communication disorder, and motor skills disorder. **20**
- Q.8** Describe the characteristics, theories, and treatment of sexual impulsivity. **20**

[वेळ: तीन तास]

[गुण:१००]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B: १. प्रश्न क्र. १ मधून कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा आणि प्रश्न क्र. २ ते प्रश्न क्र. ८ मधून कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.

किंवा

प्रश्न क्र. २ ते प्रश्न क्र. ८ मधून कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.

२. एकूण पाच प्रश्न सोडवा.

- प्र. १ अ) शरीरप्रकारांकित (सोमॅटोफॉर्म) विकृतीशी संबंधित स्थितींवर चर्चा करा. २०
- ब) आत्महत्याची व्याख्या द्या. लोक आत्महत्या का करतात? २०
- क) आत्मकेंद्रित व्यक्तिमत्व विकृती, सशयविक्षोभित व्यक्तिमत्व विकृती आणि अयथार्थ विचार व कृतीप्रधान व्यक्तिमत्व विकृती यांचे वर्णन करा. २०
- प्र. २ अपसामान्यता स्पष्ट करणाऱ्या समाजसांस्कृतिक दृष्टिकोनाचे वर्णन करा. २०
- प्र. ३ सामाजिक भयव्याकुलतेची वैशिष्ट्ये, सिद्धान्त आणि उपचार स्पष्ट करा. २०
- प्र. ४ संक्षिप्त टिपा लिहा. २०
- अ) सेक्शुअल अॅव्हर्जन डिसऑर्डर
- ब) मेल इरेक्टाइल डिसऑर्डर
- क) फिमेल ऑरगॅझ्मिक डिसऑर्डर
- ड) सेक्शुअल पेन डिसऑर्डर
- प्र. ५ मानसिक स्थितीच्या परीक्षेच्या विविध अंगांची सविस्तर चर्चा करा. २०
- प्र. ६ छिन्नमनस्कतेसाठी वापरण्यात येणाऱ्या मानसशास्त्रीय व समाजसांस्कृतिक उपचारांचे वर्णन करा. २०
- प्र. ७ अध्ययनविषयक विकृती, संप्रेषण विकृती आणि कारक कौशल्यांशी निगडीत विकृती स्पष्ट करा. २०
- प्र. ८ लैंगिक उर्मीप्रधानतेची वैशिष्ट्ये, सिद्धान्त व उपचार यांचे वर्णन करा. २०

T.Y.B.A.
PSYCHOLOGY
INDUSTRIAL AND ORGANISATIONAL PSYCHOLOGY
(Paper - VI) (10/01/2019)

Marks: 80

Marks: 100

For IDOL students: 3 Hours

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B: 1. Figures to the right indicate full marks.
2. All answer should be written in the same answer book.

For Regular students:

Attempt Q.no.1 for 40 marks and any two more questions from Q.no.2 to Q.no.6

OR

Attempt any four questions from Q.no.2 to Q.no.6

For IDOL students:

Follow the same instructions as given above and also attempt Q.no.7 which is compulsory for IDOL.

- Q.1 Answer any two of the following: 40**
a) Explain the use of assessment centers in the process of employee selection.
b) Explain leadership function and the pressures & problems of leaders.
c) Explain work-family balance and discuss the organizational assistance in work-family balance.
- Q.2 Discuss the sources of bias in performance appraisal. 20**
- Q.3 Write short note on any four of the following: 20**
a) On job training
b) Behaviour modification
c) Job rotation
d) Apprenticeship
e) Executive coaching
f) Career Development & Planning
- Q.4 Define job satisfaction & elaborate on the relationship between personal characteristics & job satisfaction. 20**
- Q.5 Elaborate on Technological change and organizational structure. 20**
- Q.6 Explain surveys and public opinion polls, focus group, motivation research and observation of shopping behavior as research methods in consumer psychology. 20**
- Only for IDOL**
- Q.7 Write short note on any four of the following: 20**
a) 360 Degree Feedback
b) Critical Incident Technique
c) Role of Power
d) Types of commitment
e) High involvement management
f) Product pricing

*****

[नियमित विद्यार्थ्यांसाठी वेळ : २:३०

[गुण : ८०

दूर व मुक्त अध्ययन संस्थेच्या विद्यार्थ्यांसाठी : ३ तास]

१००]

Please check whether you have got the right question paper.

- सूचना : १. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
२. सर्व प्रश्नांची उत्तरे एकाच उत्तर पत्रिकेत लिहावीत.
३. मूळ इंग्रजी शब्द प्रमाण मानावेत.

नियमित विद्यार्थ्यांसाठी

४. प्रश्न क्र.१ हा ४० गुणांसाठी सोडवा व प्रश्न २ ते ६ मधून कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

किंवा

प्रश्न क्र.२ ते ६, मधून कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.

५. नियमित विद्यार्थ्यांसाठी असलेल्या सुचानंशिवाय प्रश्न क्र.७ वा हा फक्त दूर व मुक्त अध्ययन संस्थेच्या विद्यार्थ्यांसाठी सोडवा.

- प्र.१ कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. ४०
अ) कर्मचारी निवडणाऱ्या प्रक्रियेत मुल्यांकन केंद्राचा वापर कसा होतो हे स्पष्ट करा.
ब) नेतृत्वाची कार्ये स्पष्ट करा आणि नेत्यांवरील दबाब आणि समस्या यांची चर्चा करा.
क) कार्य-कुटुंब संतुलन स्पष्ट करा आणि कार्य-कुटुंब संतुलनात संघटनेची मदत यावर चर्चा करा.
- प्र.२ कार्यकृती मुल्यांकनाच्या विविध पूर्वग्रह उगमांची चर्चा करा. २०
- प्र.३ थोडक्यात टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) २०
अ) कामाच्या जागी प्रशिक्षण
ब) वर्तन परिवर्तन
क) वेगवेगळ्या कार्यावर फिरविणे
ड) शिकाऊ उमेदवार
इ) व्यवस्थापक शिकवणी
ई) व्यवसायमार्ग प्रगती आणि योजना
- प्र.४ कार्य समाधानाची व्याख्या द्या आणि व्यक्तिगत गुणधर्म आणि कार्यसमाधान यामधील संबंध स्पष्ट करा. २०
- प्र.५ तांत्रिक बदल आणि संघटना रचना यांचा तपशीलवार माहिती द्या. २०
- प्र.६ सर्वेक्षण आणि लोकमत मोजणी, केंद्रित समूह, प्रेरणा संशोधन आणि खरेदी वर्तनाचे निरीक्षण या ग्राहक मनोविज्ञानातील संशोधन पद्धती म्हणून स्पष्ट करा. २०

फक्त दूरस्थ विद्यार्थ्यांसाठी

प्र.७ संक्षिप्त टिपा लिहा (कोणत्याही चार)

- अ) मूल्यांकनासाठी ३६०° पञ्चभरणी
- ब) टीकात्मक घटना तंत्र
- क) सत्तेची भूमिका
- ड) संघटना बांधिलकीचे प्रकार
- इ) उच्च गुंतवणूक व्यस्थापन
- ई) वस्तूंची किंमत ठरविणे

*****

२०